

Ds Nguyễn Văn Ngọc

Cây sâm Ngoc Linh (*Panax vietnamensis* Ha et Grushv) thuộc họ nhân sâm (Araliaceae) (hay còn gọi là sâm K5, sâm Việt Nam) được phát hiện lần đầu vào năm 1973 tại huyện Đăk Tô (tỉnh Kon Tum). Đây cũng là loài nhân sâm thứ 20 được tìm thấy trên thế giới.

Sâm là cây thích hợp với ánh sáng tán xạ, vùng có nhiệt độ trung bình 9-10°C, phù hợp với đất cằn và rừng cây rậm, thường mọc trên sườn núi thoát nước tốt và ẩm mát, ít nắng, đất xốp mùn. Cây sâm Ngoc Linh thuộc loại cây thảo, cao 80 - 100 cm. Thân rễ nằm ngang trên hoặc dưới mặt đất 1-3 cm, mang rễ con và củ. Thân rễ có sẹo, nhũ u nốt. Các thân mang lá. Tán rừng nơi sinh sống thân mang lá là mặt đất dài khoảng 0,5-0,7 cm. Trên thân củ thân mang lá là các lá mọc vòng, có 5-7 lá chét với phiến lá hình trứng ngược. Hoa mọc giữa các lá thân mang lá. Quả dài 0,8-1,0 cm, rộng khoảng 0,5-0,6 cm, màu đỏ khi chín. Cây mọc dưới tán rừng. Bộ phận dùng làm thuốc chủ yếu là thân rễ củ, lá và rễ con.



Sâm Ngoc Linh tự nhiên phân bố chủ yếu ở các huyện miền núi Ngoc Linh thuộc huyện Đăk Tô tỉnh Kon Tum, huyện Nam Trà My tỉnh Quảng Nam, núi Ngoc Lum Heo thuộc xã Phước Lễ, huyện Phước Sơn và đỉnh Ngoc Am tỉnh Quảng Nam ở độ cao 1.500m trở lên. Loại cây này sinh trưởng chậm, phải từ 6 năm trở lên mới có thể sử dụng. Hiện nó đã được đưa vào sách đỏ Việt Nam. Sâm Ngoc Linh được các nhà khoa học Nhật Bản và Hàn Quốc xếp cùng hàng với 5 loại sâm quý nhất thế giới.

Đến nay, số lượng cá thể sâm tại Quảng Nam hơn 800.000 cây; trong đó, trên 393.000 cây tại Trà My, Dục Lũng và Quảng Nam; 318.000 cây đã cấp cho các hộ dân trồng; và được nhân rộng ở các địa phương khác trên địa bàn tỉnh có khí hậu và thổ nhưỡng thích hợp như xã Trà Nam,

xã Trà Cang huyện Nam Trà My và xã Phước Lộc huyện Phước Sơn; xã Ch'um, xã Gary huyện Tây Giang số lượng 72.000 cây.

Quảng Nam đã hỗ trợ cây giống cho Trại m Dược liệu - Bộ Y tế trồng ở Sapa là 300 cây và 400 hạt giống/năm 2001; 10.000 cây/năm 2006; 32.000 cây/2007.

Giúp tỉnh Kon Tum 40.000 cây thuốc hiện qua các năm 2002:10.000 cây ; năm 2003: 10.000 cây ; năm 2007: 20.000 cây.

Thành phần chính trong sâm Ngoc Linh là hoạt chất saponin. Trong sâm chứa hơn 50 loại saponin chủ yếu thuộc nhóm dammaran trong đó có 24 hợp chất mới (trong khi sâm Triu Tiên có khoảng 25 saponin). Hàm lượng saponin trong Sâm Ngoc Linh (13-18%) cao hơn hẳn trong Nhân sâm (4-8%) và các loại sâm khác.

Nhiều kết quả nghiên cứu cho thấy, hoạt chất saponin trong sâm Ngoc Linh có công dụng rất lớn như kích thích hệ miễn dịch, chống ôxi hóa, lão hóa, phòng chống ung thư, bảo vệ tế bào gan. Bên cạnh đó, sâm Ngoc Linh cũng có tác dụng giúp người bệnh ăn ngon, ngủ tốt, lên cân, tăng thể lực, hoạt động trí tuệ và thúc đẩy cải thiện, gia tăng sức đề kháng, cải thiện các triệu chứng suy nhược thần kinh và suy nhược sinh dục, nâng cao huyết áp ở người bệnh huyết áp thấp.

Ngoài ra, sâm Ngoc Linh còn giúp người sử dụng tăng thể lực, phục hồi sức suy giảm chức năng giúp cho tình trạng cơ thể trở lại bình thường; kháng các độc tố gây hại tế bào, giúp kéo dài sống cơ thể và tăng các tế bào mới. Đặc biệt, sâm Ngoc Linh có những tính năng mà sâm Triu Tiên và sâm Trung Quốc không có là tính kháng khuẩn, chống trầm cảm, giảm lo âu, chống ôxi hóa, và giúp ức chế tế bào ung thư, thúc đẩy bệnh tiểu đường.

Chính vì vậy, nhà nước ta đã có chế độ ưu đãi cho người trồng cây thuốc quý này từ nhiều năm nay. Quảng Nam, cây sâm Ngoc Linh rất được chú trọng bảo tồn và phát triển. Nhiều dự án, dự tài nghiên cứu khoa học về cây sâm NL như nghiên cứu quy trình sản xuất sâm K5; dự án bảo tồn và phát triển nguồn sâm; dự án phát triển sâm Ngoc Linh trong nhân dân; dự án khôi phục và di thực sâm Ngoc Linh từ huyện miền núi cao Tây Giang và Phước Sơn; hợp tác quốc gia về bảo tồn và phát triển sâm Ngoc Linh... Qua đó đã góp phần bảo vệ nguồn gen cây thuốc quý này và cung cấp giống cho bà con nông dân, và nâng cao đời sống tinh thần sâm dược phẩm rừng. Tuy nhiên, hiện nay quá thu hoạch thuốc không cao, thời gian để thu hoạch khá lâu (từ 7-10 năm), đưa ra cho

Cây sâm Ngoc Linh

Viết bởi Biên tập viên

Thứ hai, 04 Tháng 8 2014 09:49 - Lần cập nhật cuối Thứ hai, 04 Tháng 8 2014 09:53

Sản phẩm còn mạnh mẽ, người dân buôn bán như là, đôi khi còn bị chèn ép giá. Trong khi đó, một số xí nghiệp sản xuất và phát triển doanh nghiệp sản phẩm sâm ngọc linh.